è × î èÜàãçïÜî ãð ÜïâÝã

Ûåúîû

àÙÜÛ àØÜðÞå ,èàÚ×àïÜßèî èÜàãçïÜî àØñâ ãð æÜð×ï àïØé äÜÙïñ ×ÜÛ ÛÝ ïëè
.ñàïØé à×ïÜî ã ããâ éÜÚà Üçà×ð ,20 -Û Û×åØ ñÜéÚÛ

æâëÛå (1997-1922) èàÚ×àïÜßèî

:Úéí ïÞ× Úéí ÛâëÛåÛ ÛãèÜÞ Ý×å

ñàßèàçÜåÜîÛ ÛéÜçñØ ãÜéëãÜ ÛéÜçñØ ï×ðàÛã Ü× ,ÜÝ ÛéÜçñã
-Ø Úèà àî íÜïßð "ÛàíàÝÜëÜ×Û æÜ×ßàØ" ñéÛ ØñâØ Üåèï Üë äàçÜàÚÛ .æàãßèã ÛàíàÝÜëÜ×â

äàÚåÜé äçà×ð äàÙðÜåÜ äàããâ àëã ñãÛçñåÛ ,ñÚèÜåå ÛØàðÞ
,ñïÜîàØã

? ÛàëÜèÜãàëÛ ì î

ï×ðàÛã ÛàÛ ãÜâà ×ã Üåíé ãÙàÛð ïÜïØ) .ãÙàÛ ãð ÛßàðÛ ã× ïåÜãâ
,äàïÜïØ äÛ ãÙàÛ ãð ÛàëÜèÜãàëÛ ãÜãâåã ÜÝ ÛðàÙ æàØ äàîÜåéÛ äàïðîÛ .(ÜÝ ñàçâÜñã æå×ç
àñãØÛ äàØíåÛ Üåâ ðåå

Ûåüî å ñ× èüëñã ñØààÞ (ÛüüÛÛ æåü) ïØéÛ æå ÛàëüèüãàëÛð
àåüçüïßÛÛ úüèàåÛ úÙç ,àïüú-ØïÛ ,Ûðî Û îØ×åÛ ãðü ù ñàðüç×Û ÛïàíàÛ ãð ÛàïüßèàÛ
.ÛïØÞÛ ãð

äñüÛåØ üàÛ ù æüßãë× ãð ÛàëüèüãàëÛ ãð ñüîàèëÛü äàéàçåÛ àâ ðàÞâÛã àðëàß ÛÝ ÛàÛà
æàØã üàéàçå æàØ äàîüåéÛ äàïðîÛ ñ× ü× ,ÛàßïîüåúÛ úÙç üîØ×å ñ× ðàÞâÛã *,äààßàãüë*
= ضذ .üãð ÛàÙüãüßçü×Û ããüâ ù üñüÙÛ ãüãâå Û

Ûñ× æåÝÛñàØïå ,àçÜïîéæëÜ×Ø) ÛðàÞâÛÙñÜïåã¯

- "ñÜâÞã

ñÜ×ïÊã ñÜïðë× äÜð æà× .[ñàÞïâÛ Û×íÜñØ ×ãÜ] Û×àïØØ ïØÜÚå
äà×çñ ÜàÛ ,æåÞëÛ ãð äàà åàâÛ äàïðîÛ ñÜçÜâñ Ü× ,ãÜÚÙÛ ìëåÛ ,ñÜàèî×ãÙÛ ñÜïíÜÜàÛð
ØÜð Ü ,ÚÞ× Úíå .ÛàëÜèÜãàëÛÜ Ûàßïî ÜåÚÛ ñéëÜÛã äàîàëèå *äÜÜ* äàà ÞïâÛ

ñïÜñ" àãÜîàðã ä×ñÛØ ,ÛíÜØî ãð äàßçåã× ã×â Ûã× äàÞçÜåã
,"ñÜíÜØîÛ ñïÜñ" ãð ñÜãÜéëÛ ñ× äààîã äàãÙÜèå äÛ ä×ÛÜ ,[ïÜßçî ãð] "ñÜíÜØîÛ

(1991) "ÛàåÜçÜßÜ×ã ÚéÜ ÛÚ×çÜåÛ æå" áÜñå éßî

,Üãð äÜîàÛ ãð ñÜåÜàèî×Û ñ× 59"äàßëðå"â

"Û ñèàëñ ãé ÛñâãðÛÜ äàéØíÛ ñ×àïØ

ãâ ÜàÛ ù ñàØïéåùñàçÜÜàÛ ñïÜèåÛ ßéåãÜ ,æÜÜà Úé .àïðë×-àñãØ
Üàå ñÜïØÞÛ

äãÜéÛ ñçÜåñØ (ïÜïØÜ ðïÜëå Þïü×Ø) îëè ÛãàßÛð ÛçÜð×ïÛ
.ÛàëÜèÜãàëÛ ñ× Ûíåà×ð ÛçÜð×ïÛ ÛïØÞÛ :ïåÜãâ .ñÚèÜååÛ
îï ×ãÜ "?ããâØ îÚíÛ ×ÜÛ Ûå" Ûã×ðã ñÜïàÛåØ ÛéàÙÛ æÜÜàØ ñàßàãÜëÛ ñÜãàéëÛð äðâ
æÜàÚÛ äÙ áâ ù "?îÚÜí-×ã Ü× îÚÜí ?éï Ü× ØÜß ×ÜÛ ÛÝ àëàíëè îÜÞ ä×Û" ÛßÜðëÛ Ûã×ðã
Ü× ù ÜÝ äãÜé-ñçÜåñ ä×Û" îï ×ãÜ "?ñå×Û ×àÛ Ûå" Ûã×ðã ñÜïàÛåØ éàÙå àëÜèÜãàëÛ
." ?ÛçÜâç ×àÛ - ñïÞ×
ù ñÜÞÜñë ï×ðàÛã ñÜØààÞ ïð× ñÜã×ð ,ïåÜãâ ;ñÜàßçñÜ× ñÜã×ð æÛ Ûã× ñÜã×ð àñð

(ØÜð) êðÜÞ ÛÝ

ù ÛçÜñ× ñãàëç .áâã ïÜà× ×ÜÛ ñà×çÜñ×Û ÛàßïîÜåÚÛ ãð ÛãïÜÙ

ñ× ìàåÞå àßïÚçßèÛ ðÜïàëÛÜ ,äàÚØï Ûåâ ðà ÛÝÞåÛ ñÜéåðåã á×
ÛÝÞåÛ ãð ×ãå ÞÜñàç éØññ éàíå àç×ð ðÜïàëã ñßïÜëå ÛîÚíÛ .àï îéĥ àã Û×ïçÛ ÚØÜïÛ
:ñÜÚÜîç Ûåâã ØãÛ-ñåÜðñ ñ× Ûçë×ð áâØ îëñè× .æ×â áâã äÜîå æà×Ü

,**monos phronein** ñéîÜÛØ .äààñÚ

àëâ ÛåâÜÞÛÜ àëÜàÛ :Ûã× äàØàâïå ÛðÜãð æàØ ÚàïëÛã ïðë×-à×
.ÛçÜñ×Ø î ï äàà î ñÛã Üãâà äñÜ× ÜàÞÜ äñÜ× ÜØÛ× äà×çÜñ×Û ð
ãàéë êñÜð ïåÜãâ) ÞïÝ× ×ÜÛ :"àßïë æå×" Ü× "àßïë êÜèÜãàë" Üçà× à×çÜñ×Û ÞïÝ×Û
ñàñàå×Û ÛØÜðñÛ ù àñéÚã ù ÜÝ .Üãð äàà ÞÛ-æëÜ× ñÜàÛã Üâë Û Ûàë Üè Üãàë Ü ñÜçå×ð (ÛãàÛ î Ø
ïð×â .àßàãÜë Û ÚÜèàåÛ-áàãÛñ "Úéà" ïØÚØ Ûã×ðã Û î àñéÛ Ûàßï î Üå ÚÛ ãð ñàßï î çÜ î ÛÜ
ïåÜã Ûí Üï àç× ù ßØę Üçï ÜØé äÛ äàçÜÜàÛ àâ ïåÜ× àç×

[115].ÜñçØÛØ ñÜàéØÜ ÜåÜàî æëÜ× .àïÜßèàÛ-àñïØÞÛ

.ïØèÛ

"ÛïØÞ"

.àåéë-ÚÞ äàï î å êÜïàí å Û× íÜñâ ñàï î å ÛéëÜÛ ×àÛ áâå
ñ× äàåààè å Ûàè î ã×Ù Ü× Øâ Üâ ï ð×â .ñÜïÜí ãð ñàÙÜãÜßçÜ× ÛÚåðÛã àñçÜÜâ "ÛÚåðÛ"Ø
æëÜ× àâ .àÙÜãÜßçÜ×Û æØÜåØ ÛÚåðÛ ÜÝ æà× ÜÝ Ûàè î ãÙ Ü× ÛÝ Øâ Üâ ïÜñØ äàåãéçÜ äÛààÞ

àïÜßèàÛ-àñïØÞÛ ,áâå ïñÜà .ñàïÜßèàÛ-ñàñïØÞ ÛïÜíâ ,äÜÚàØàÚçà×Û
ñ× ñÜçðã ÜÝ ñàåíé ÛïàîÞ ñÜéíå×ØÜ Ûåíé ñ× ïÜîÞã ñãÙÜèåÛ ñàÙÜãÜßçÜ×Û ÛïÜíÛ ×ÜÛ
îï ×ã× ããâ áïÚØ ñàïÜî ×àÛ æà×Ü ñàÞïâÛ Û×íÜñ Ûççà× ,æØÜåå ÜÝ ,ÜÝ .ðïÜëåØ Ûåíé
âÜ ÜÝ ÜÝ ,Ø äàãîñç Üç× àïÜßèàÛ-àñïØÞÛ ãÜÞñØ Ïï ããÜ× ,ÙàïÞ ÛÜïîåâ

×ÜÛ Ûã× ñÜàÜéåðå ÛØÙ ãé ñ×ðÜçÛ ñàðååÛ ñÜðàÛð æÜÜàâ
ãð ñåàÜèå ÛÚàåã Û î Ú í Û ðà äÜÚàØàÚçà×Û

,ÛïÝ ñÜØïñ ,ðÚÞå ñÜçØãÜ ,æàØÛã æÜàèàç ãð ÜñÞãíÛ ñÚàå .ñéÚÛ

: ×ØÛ æÜàïßàï îÛ ñÜéíå×Ø ÛîàÚØã ñçñàç

àØïå ïëèå ããÜâ ,ÛïàØèâ ÛïÝÛ ñÜØïñÛ ñ× ÙàíÛã Ûã× ñÜçÜàèàç äàïðë×å ÛÚàå ÜÝà×Ø ñÜàÜéåðå .

ÜçÞãíÛÜ ÛÚàåØ á× ,ïñÜà äàãÜÚÙ "ÙÜíàà"Û ïàí ïÜÝÞðØ äààð îÛ .Ûãð
,ÜñÜåàß×å ÚÞÜàåØÜ ,ÜçåãÜéå ìÜïëã

æÜàÜÜ ð Û

Ûèçç

300 ñØ ñãÜî ðå êàçÛã Ü× ,ñÜàçð éðñå ñÜÞëØ äàïßå 100 ìÜïã ×ÜÛ
,Ù"î

-àçÜÜàÛ äÚ×Û ãð àÙÜãÜëÜï ñç×Û

ÛïØÞÛð Ûå :ÛÝÛ èÜëàßÛ-Ø× æå äàîñéÛ ãð "àñïÚè ïÜíàà"
î ï áâã ðà ,äÜÚàØàÚçà× ïÜñØ ñïíààå ñàèÜïÛ Ü× ñàçîàïå×Û Ü× ñàïíàÜÜðÛ Ü× ñàñëïíÛ
M ضخ ضخ ھU×à ù äàîàï äÛðäÚé äààããâ Ûâ äàçààë×å ßéå ù ßéÜåÜ ïðî àØ

ÜàÛ Ûã× äàëÜèÜãàë á× ;ñÜÚàÚØÊ äàÙÜÛ ïð× äàëÜèÜãàë àãÜ× ðà
ñ×Ü ÛàëÜèÜãàëÛ ñ× ñàçåÝÜØ Üï íà ïð× ñÜàåÜçÜßÜ× ñÜãàÛî ÜàÛ ïØâ äÛàçëã àâ äààïðë×
.ÛàßïîÜåÚÛ

!Ûã×Ø-×íÜàâÜ ×ØíÛÜ ÛçàÚåÛÜ ÛÙãëåÛ ñÙÛçÛ ñ× ÜàÚàØ îàÝÞå

ˣˣîØ×ã æÞßç äÝàçàçãùäÝàèâïåÛ

(ñÜíéÜåÛ-ñàïØ ñèàï î àçëã äààñçðâ Øñâç)

ä í ß ä

ñâåñèåâ Ûåíé ãé ÛïàÛíåÛ ,"ñàãçÜàíï" ãÙÜ "ñå×Ø ñàßï îÜåÚ" ù áàãÛñ ñÜéíå×Ø ÛåðÙñÛ ÜÝ ÛÞßØÛ á× ;"ñÜàÙÜãÜ×àÚà×Û ñïÜîàØ" ãéÜ "éÚåÛ" ãé ãð ,"ñççâÜñå" ñÜãÚ ãð ,Ûåà× ãð ,äàçÜåÛÛ ÚÜØéàð ãð ù áâ ãâ ñâã îàÞïÛ ×ã äãÜéåð .ÛåÚàî-ñ×çÜðÛ ÛâÜðÞ ñÜïÜØ ãð ,ïî ð ãð ,ÚïÜèØ×

?Øï Ûâæåý Úîëñã ÜÝ äàÚîñ-ñïèÞ ñàïÜßèàÛ Û×çÜÛ ÛÞàãíÛ Úíàâ ãí× :ÛßÜðë ñÜ×ïàÛã ÛãÜâà ÛØÜðñÛ ,æÜßãðØ äÝàçàçãùäÝàèâïåÛ ÛàÛ äÛØ ñÜåÜîåÛ àØÙã ãâ ãí× .èïßçà×ã ñÜÚåíàÛÜ æÜßãð ñÜÜ×ñ ÛñààÛ ÜÝ ÛÞãíÛã ÛØàèÛ ,äàðç×Ûå îãÞ .ÚÞëå éØçÛÝ äàïÞ×Û

ßéåâ èèØñÛ æÜßãðÛ ðÜØàâ ù Ûã× äàïîåØ Üãàë× ,àïÛð .Ûîàëèå Ûçà× ÜÝ ÛØÜðñ ãØ× .ñïâàç ñàååé ñÜèààÙñÛ ãé Úàåñ

ãð ñàã×èïØàçÜ×-ßéåâÛ ÛâàðåÛ ñÜÚÜ×-ãé äÜãâ ×ãÜ ñïåÜ× Ûçà× ÜÝ ÛØÜðñ ,ÛçÛÜ Û×åØ ñàåãÜéÛ ÛàïÜßèàÛÛ ñ× Þñçã áïÜí ðà ,ÛÝ æààçé ïàÛØÛã àÚâ .äÝàçàçãùäÝàèâïåÛ .ñÜçÜïÞ×Û äàçðÛ äàðàåÞÜ

ää (æ×â ,ÛÝ æÜàÚØ) Üçåíé ãàØÙç àâ ×ÜÛ Þïâ Û

) àÚåã äÚîÜå

Ü× ÛåÜÚ ÞÜï-Øíå ãé Úåãå ,{ñÜçàÚå ÚÜéÜ} ñëï í ãé éÜÚàð Ûå ãâ äÙ
,ÛßàðÛ ÚÙç äàîØ×å .ñÜÙÛçñÛã ãî ðå ðà ù ñÜëî ðÛã ïð×å ïñÜà ÛØïÛ ãØ× .ÛÛÝ
.äãéàÛã äàßÜç ù ÛÚÙç ñÜßÜðë ñÜØÜÙñ Üãàë×Ü
äàØÜïåÛ) äàîØ×å ããÙØ ù ñ×Ý ;ãØèç ïñÜà ßéå ñÜàÛã áëÛÜ Üåíé ñ× Ûçàð äÝàãßàëîÛ
ÜñÜ× Ùãëå áÜèâèð äÝàãßàëî ðà .Ûîàßàãëëî ÛïØÞØ ,îðåØ (ñÜçÜïÞ×Û äàçðÛ äààñ×åØ
Ûã ØààÞðÜ

Ý×å .Ø"Ûï×Ø ñÜïàÞØØ äàéàØíåÛ àïëèåØ àÜßàØã Û×Ø ÜÝ ÛëîðÛ
ñÜïàÞØØ äàéàØíåÛ ïëèåÜ 49% ã 70% å Ø"Ûï× ×àðç ñïàÞØØ äàéàØíåÛ ïëèå Úïà 1960
58% -å äàïÞØçÛ àñØã

äàçàÙåÜ ñÜÚèî àðØÜÞ äàïßÜðð äÚ äàññÜðÜ äàâÜå äàßçÚÜßè
.äÛàã× êïßíÛã "Üçï" ñÜàçÜâåÛ ãéëå àãéÜëã Ü×ïî äàßçÚÜßèÛ .ñÜã×Ø äÛØ äàßØÜÞ
ù äàïÙÜØåÛ äàãéÜëÛ

äÛã Ü×ï îÜ áâ ãé äàñØÜðã äààéÜí îåÛ äàÚÜÙà×Û àÙàíç ÜéàÚÜÛ ï ð×â
Üç× ,ñàãâãâÛ ÛÙÜéÛå ïñÜà ÛãÜÚÙ ÛèÜïë äàíÜï Üççà×" :äàñØÜðÛ äÛã Üçé ,ÛÚÜØéã ïÜÝÞã
.ÛÚÜØéã ïÜÝÞã ÜØïàè äÛ ,"Ûààë×åÛ ñ× ãÛçã äàíÜï
ãð àï îàéÛ éàçåÛ äÛ äàãâãâ äààð î ð äãÜâ ÜÞàçÛ Ý× Úé .äãÜâ ñ× ÛåàÛÚÛ ÜÝ ÛØÜÙñ
äÛàíå×å .ñÜíé àÚØÜ× ÜàÛ äààéÜí îåÛ äàÚÜÙà×ÛÜ Ûãðåå Û .ÛñÚØñç ÜÝ ÛÞçÛ .äàÚØÜéÛ
Üâàðå Û ÛãÜéëÛ àÚéÜÜ .Ûâðåç ÛñàØðÛ .Üãðâç ,Ûîàèë Ûã ,ÛñàØðÛ ãé ßãñðÛã
äàçÜéðÛ ãéëå Üåâ) äàãéëå ÜàÛ .ÛÚÜØéã ïÜÝÞã äàñØÜðÛ ÜãÞÛ ÛÙïÚÛØ äãÜ× .äñÜãàéëØ
äàñØÜðÛ ØÜï ÜïÝÞ äàÚÞ× ñÜéÜØð áÜñ á× .äàðÚÞ Ûåâ ÚÜé ÛñàØðÛ Ûâðåç äÛØ ("ëàã"
.ÛÚÜØéã

ãâ ÜéàØíà äÜàèØ .(áâØ äàíÜï äàÞïÝ× ãð îàëèå ïëèå ä×) éÙï ãâØ
ïðë×ñ ÜÝ Ûîàçâß .ßåÜëèâØ äàðåðåÛ Ûã× Üåâ äààßçÙå äàèàßïâ ñÜéíå×Ø äàÞïÝ×Û
.ÛéØíÛÛ ñÜ×íÜñ ñ× "ñå× æåÝ"Ø ñÜ×ïã

àâ ñèçâã ñÜïàÞØØ êññðÛã ÛãÜâà Ûçà× Ûïàðà ÛàßïîÜåÚã ÛéÜçñ

ÛïàðàÛ ÛàßïîÜåÚÛ ñïÛíÛ

ïÜ× .é

,éÚàå ïÙ×åØ æèâ×ã ,äÙïñã ,ßàãîÛã ,äãíã ,ãëâðã ,îàñéÛã ïñÛå

Üßãî äàØðÞåð àçëã æÜâç ÛàÛ ÛÝ .äãÜâ ïÜØé äàßàãÞå äàÞïÝ×Û
- éàíÛã ÞïÝ× ãâã ïðë×å æÜëãßå äàçÜñç ßãÜîÛ ØðÞå àâ ? éÜÚå .äàçÜëãßå äàçÜñç
ñÜßãÞÛÛ ñ× äåíéØ äàßàãÞå äàÞïÝ×Û ïð×â .ñàßàãÜë ÛßãÞÛ ãâØ ÜåíéØ ù éàØíÛãÜ
.äàðëÜÞ äÛ - äààÞ äÛ æÛàëã ñÜàßàãÜëÛ
.Ûïàðà ÛàßïîÜåÚ ×ÜÛ ÛÝâ ïßðå

Ûïàðà ÛàßïîÜåÚ

"

ñÜßãÞÛ ðÜãð Ü× äààñðÜ ,áàï×Ûã ×ãð ÛßãÞÛ î ï ×ã× ñÜéíÛ 120
ÛéðØ áàï×Ûã